

Idősügyi Konceptió

Szarvas Város Önkormányzata

2019.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
1. Az időskor fogalma	5
2. Helyzetértékelés	5
2.1 Települési környezetünk.....	5
2.2. Demográfiai helyzet	6
2.3. Jövedelmi helyzet.....	8
2.4. Idősek munkaerő-piaci helyzete.....	9
2.5. Idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése	10
2.6. Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	13
2.7. Idősek informatikai jártassága.....	13
3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	14
3.1. Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.....	15
3.2. Települési támogatás gyógyszerkiadások viseléséhez	15
3.3. Települési támogatás lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére...	16
3.4. Rendkívüli települési támogatás.....	17
3.5. Hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj átvállalása.....	18
3.6. Fűtésköltségekhez nyújtható támogatás	18
3.7. Térítésmentes helyközi nyugdíjas bérlet	19
4. Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások	19
4.1. Szociális alapszolgáltatások	19
4.1.1. Étkeztetés	20
4.1.2. Házi segítségnyújtás	21
4.1.3. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.....	22
4.1.4. Tanyagondnoki szolgálat.....	23
4.1.5. Családsegítés	24
4.1.6. Támogató szolgálat	26
4.1.7. Nappali ellátás	28
4.1.8. Fogyatékos személyek nappali ellátása	29
4.1.9. Demens személyek nappali ellátása	30

4.1.10. Szenvedélybetegek nappali ellátása	31
4.2. Szakosított szociális ellátások (bentlakásos).....	32
4.2.1. Átmeneti elhelyezést nyújtó ellátások.....	32
Őszi Napfény Idősek Átmeneti Otthona	32
4.2.2. Támogatott lakhatás	33
4.2.3. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények.....	33
Idősek Otthona	33
5. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....	34
Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	35
Igénybevevők száma	35
Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	36
Igénybevevők száma	36
5.1. A Szarvasi Rendőrkapitányság időskorúak védelmével kapcsolatos feladatai	37
5.2. A Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő szolgáltatásai.....	38
6. Idősügyi, idősüggyel foglalkozó szervezetek.....	40
6.1. Szarvasi Aranykor Nyugdíjas Egyesület.....	40
6.2. Szarvasi Barátság Nyugdíjas Szervezet.....	41
6.3. Szarvasi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület.....	42
6.4. Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete	42
7. Civilszervezetek támogatása	43
8. Célkitűzés és önkormányzati stratégia	44
8.1. Jövőkép.....	45
8.2. Jövedelem-biztonság	45
8.3. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	46
8.4. Család szerepének hangsúlyozása	46
8.5. Felkészülés az idős korra.....	46
8.6. Eddigi eredmények, szolgáltatások fenntartása, fejlesztése	47
8.7. Vallásgyakorlás, partnerség az egyházakkal	47
8.8. Együttműködés az idősügyi civil szervezetekkel.....	48
9. A megvalósítás esélyei - SWOT-analízis	49

Bevezetés

A város idősügyi koncepciója a helyi időspolitika alapdokumentuma, amelynek célja a helyi társadalom idős tagjai társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását szolgáló, továbbá romlását megakadályozó célok, tevékenységek meghatározása.

A célkitűzések kulcsszava az aktív időskor, amely magában foglalja azt, hogy az évek múltával ne kevésbé, hanem még jobban éljünk mindazzal, amit az élet tartogat a munkahelyen, a családban, a közösségekben vagy a társadalomban. Tudatosítani szükséges, hogy a társadalomban milyen hasznos szerepet töltenek be az idősebb emberek, és ki kell használni az érték hozott intézkedésekben rejlő lehetőségeket aktivitásuk fenntartása érdekében.

Az utóbbi évtizedekben a népesség korösszetétele eltolódott az idősebb korosztályok irányába. A születéskor várható élettartam az egészségügyi ellátások és környezetegészségügyi fejlesztések hatására folyamatosan hosszabbodik, a gyermekvállalás ugyanakkor egyre csökken, és e két egymást erősítő folyamat következtében a demográfiai öregedés felgyorsult, a népesség korösszetétele átalakult.

Az élettartam meghosszabbodását lényegesen pozitív folyamatnak tekintik mindenütt a világon. Azonban kétségtelen tény, hogy a demográfiai öregedéssel együtt járó kihívások mennyisége, időtávja, a megoldások hordereje és mikéntje lényeges hatással van az egyes országok, és végső soron az egész emberiség további fejlődésére.

Egyre több forrást kell biztosítani a nyugdíjakra, az egészségügyi és a szociális ellátásra, s közben fenn kell tartani a források korosztályok szerinti igazságos elosztását. Szükséges a nemzedékek közötti egészséges, szolidaritáson alapuló viszony kialakítása és fenntartása, ezt országos, valamint helyi szinten egyaránt célként kell kitűzni.

Szarvas Város Idősügyi Koncepciója első része fogalmi meghatározásokat tartalmaz, továbbá bemutatja a demográfiai helyzetet, a jogszabály által meghatározott szociális ellátásokat, a szolgáltatások rendszerét, az idősellátás módjait, átfogó képet adva az idősek helyzetéről. Annak érdekében, hogy ezen folyamatokat helyileg befolyásolni tudjuk célokat, cselekvési irányokat kell meghatározni. Kitűzött céljainkat, annak megvalósulásának folyamatát értékelni, ellenőrizni kell, ezért célszerű 5 évente programunkat felülvizsgálni. Az önkormányzat időspolitikájának elismeréseként 2018. évben elnyertük az Idősbarát Önkormányzat Díjat. A szarvasi önkormányzat díjnyertes pályázatában többek között az idős emberek egészségének megőrzését szolgáló helyi programokat, valamint a civil szervezetek és városi sportegyesületek egészségmegőrző rendezvényeit mutatta be.

1. Az időskor fogalma

Nincs egységes, általánosan használt definíciója az időskornak. Az ember milyen idős, az minden aspektusból más és más:

- *kronológiai* szempontból kifejezhető az évek számával,
- *biológiai* értelemben függ az egészségi állapottól,
- *szubjektív* is lehet: „mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát”,
- társadalmi szempontból köthető ahhoz, hogy az egyén mit élt át, pl. a II. világháborút,
- szokás a *nyugdíjrendszer* alapján megítélni: az Idősügyi Nemzeti Stratégiában az idősödés határaként a 62. év nyugdíjkorhatár szerepel, amely folyamatosan félévenként emelkedik, amíg a 65. életévet el nem éri,
- a *foglalkoztatáspolitikában* már 45 évtől idősödik az ember,
- az *Egészségügyi Világszervezet (WHO)* szerint az
 - 50-59 éves: az áthajlás kora,
 - 60-74 éves: az idősödés kora,
 - 75-89 éves: öregkor,
 - 90-99 éves: aggkor,
 - 100 év felett: matuzsálemi kor.
- Demográfiai osztályzást használ a KSH
 - 65-74 éves: időskorú,
 - 75-84 éves: öregkorú,
 - 85 éves és idősebb: aggastyánkorú.

2. Helyzetértékelés

2.1 Települési környezetünk

A közel 16 ezer lakosú város, Békés megye észak-nyugati csücskében helyezkedik el Békéscsabától közel 50 km-re. A Hármas-Körös Szarvas-Békésszentandrás-holtágának bal partján fekvő települést, Békés megye nyugati kapujának is hívják. A Szarvasi Járás központja, melyet annak köszönhet, hogy a környék településeit funkcionálisan kiszolgálja. A lakosság száma alapján a megye ötödik legnépesebb városa.

A város területe 161,5 km² (ezzel Szarvas a 48. legnagyobb közigazgatási területű város, Pécs nagyságához hasonló), népsűrűsége a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 105 fő/km², ennek oka, hogy a megye rurális jellegének köszönhetően, ritkán lakott településszerkezettel és kiterjedt tanyavilággal rendelkezik.

2.2. Demográfiai helyzet

A várost lassan fogyó lakosságszám jellemzi. Oka részben az elvándorlás és bevándorlás különbözetéből adódó veszteség, részben a természetes fogyás, miszerint a halálozások meghaladják az élveszületések számát.

Állandó népesség korcsoportok és életkor szerint (2019.01.01.)

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	8229	7658	15887	51,8%	48,2%
0-2 éves			389		
0-14 éves	975	1037	2012	48,4%	51,6%
15-17 éves	207	228	435	47,6%	52,4%
18-59 éves	4330	4469	8799	49,2%	50,8%
60-64 éves	636	575	1211	52,5%	47,5%
65 év feletti	2081	1349	3430	60,7%	39,3%

Szarvas demográfiai helyzete részletezve a 60 év feletti korosztályt és az egyszemélyes háztartások számát (2019. január 01.)

Népesség életkora	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
100+	-	-	-
95-99	15	5	20
90-94	72	21	93
80-89	454	218	672
70-79	964	641	1.605
60-69	1.212	1.039	2.251
19-59	4.245	4.384	8.629
0-18	1.267	1.350	2.617
Teljes népesség	8.229	7.658	15.887
Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő	Férfi	Összesen
80+	152	114	266
76-80	124	64	188
71-75	128	74	202
65-70	126	85	211

Szarvas Város állandó lakossága 2019. január 1-jén 15.887 fő, amely a 2014. január elseji adatokhoz képest (16.711 fő) mintegy 5 %-os csökkenést mutat.

Az állandó lakónépesség nemenkénti megoszlása 51,8-48,2%, amely szerint az országos átlaghoz hasonlóan nagyobb arányú a nők jelenléte. Különösen 65 év felett magasabb a nemenkénti megoszlás 60,7-39,3% a nők javára. A település – szintén a korcsoportonkénti megoszlás arányszámait alapul véve – elöregedő tendenciát mutat. A vizsgált 5 éves időszak legkorábbi öregedési indexe 157,7%, míg a legkésőbbi 2018. évben 170,4%. A város öregedési indexe arról nyújt információt, hogy miként alakul az idős és fiatal korosztály egymáshoz viszonyított aránya (100 fő 14 év alatti személyre hány 65 év feletti fő jut, ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen és a település elöregedő).

Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2014	3331	2112	157,7%
2015	3398	2072	164,0%
2016	3367	2080	161,9%
2017	3408	2041	167,0%
2018	3430	2012	170,4%

Az elöregedést támasztja alá évente az élve születések és halálozások számából megállapított negatív természetes szaporodási mutató.

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2014	132	264	-132
2015	120	255	-135
2016	131	271	-140
2017	113	257	-144
2018	136	256	-120

Házasságkötések száma

2014	2015	2016	2017	2018
54	75	103	82	104

Az önkormányzat a rendelkezésre álló eszközökkel igyekszik változtatni a negatív demográfiai mutatókon. Miközben arra törekszik, hogy minél inkább hosszítsa az idősök életkorát – lehetőleg egészségben – a számukra szükséges feltételek biztosításával, a generációk egyensúlyának megteremtése érdekében gyermek- és családbarát intézkedésekkel és szolgáltatásokkal igyekszik emelni a város vonzerejét a fiatalok számára. 2016. évben bevezetésre került az újszülöttek életkezdési támogatása, majd 2019. évtől az összege 100.000,- Ft-ra emelkedett. Az önkormányzati bölcsőde és óvodák, a város sokszínű iskolarendszere kedvező feltételeket teremtenek a fiatalok életkezdéséhez, családalapításához és gyermekvállalásához. A kötelező ingyenes szünidei gyermekétkeztetés biztosított, karácsony előtt a gyermekes családok több támogatást kapnak pénzben és természetben egyaránt. Az oktatási rendszer kiemelt figyelmet fordít a tehetséggondozásra. Mind a művészeti, mind a sportéletben lehetőség nyílik a készségek és képességek kibontakoztatására. Az idősügy kezelése, az öregedés okozta kihívások megoldása elképzelhetetlen fiatalok nélkül. Ezért igen fontos minden olyan intézkedés, amely a város demográfiai szerkezetében képes az arányokat a fiatalok irányába eltolni.

A társadalom idősödésének jellemző adatait az Idősügyi Nemzeti Stratégia az alábbiak szerint prognosztizálja:

A magyarországi népességváltozás lehetséges forgatókönyve

Jellemző (1000 fő, %)	2020.	2030.	2040.	2050.
Népesség száma	9358,1	8987,3	8512,5	8036,3
65-X évesek száma	1730,3	1803,8	1918,7	2106,2
65- X évesek aránya	18,5	20,1	22,5	26,2

Forrás: A magyarországi népességváltozás lehetséges forgatókönyve. (Hablicsek László)

2.3. Jövedelmi helyzet

Szarvas város közigazgatási területén a mai nyugdíjas korúak gerincét elsősorban a valamikor mezőgazdaságból élő idősök alkotják. Sajnos a klasszikus nagycsaládok többsége szétesett, mivel a fiatalok helyben nem találva munkát kénytelenek voltak vidéken vagy külföldön munkát vállalni. Ennek negatív következménye, hogy nem tudnak gondoskodni a tőlük külön, vagy éppen távol élő szüleikről. Az elhagyatottság mellett a napi megélhetési gondok is egyre nehezebb terheket rónak az idősekre, főként az egyedülállókra. Ezeknek a

problémáknak a megoldásában és kezelésében óriási szükség van egy jól működő szociális intézményi rendszerre. Sajátosan nagy a külterületen, tanyás ingatlanokban élő idős emberek száma, akik számára is biztosítani kell a szolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét.

Szociális térkép vagy az időskorúak körében végzett célzott közvélemény-kutatás, felmérés hiányában csak feltételezni lehet, hogy nincs ellátatlan személy az idősök körében. (Az ellátatlanság azok körében tapasztalható, akik még nem érték el a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt.) A településen nyilvántartott összes nyugdíjas részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban vagy időskorúak járadékában, ennek megfelelően nincs ellátás nélkülként nyilvántartott személy.

A problémát inkább egyes ellátások igen alacsony összege jelenti (főleg a járadékoké). A Szt. értelmében az **időskorúak járadéka** azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A hatályos jogszabályok szerint az illetékes járási hivatal állapítja meg. A jogosultság megállapítását követően összegét befolyásolja a jogosult életkora és az egyedülállósága. A jogosultak számában növekedés nem látszik, új igények nem mutatkoznak, mert a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt elérő személyek általában jogosulttá válnak valamilyen társadalombiztosítási ellátásra.

A lakosság kb. 1/3-a számára jelenti a nyugdíjazás a megélhetést fedező, nem túl magas, de biztos jövedelmet (kb. 5.000 fő). A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők kb. 60 %-a nő, 40 %-a férfi. A jövedelem mértékét – a nyugdíj összegét – nagymértékben meghatározza az iskolai végzettség és a foglalkoztatás szerkezetben, aktív korban elfoglalt hely. Az önkormányzati támogatásban részesülők az alsóbb jövedelmi csoportban foglalnak helyet, lakáskörülményeik rosszabbak az átlagnál, gyakran az egészségi állapotuk tartósan megromlott.

2.4. Idősek munkaerő-piaci helyzete

Mára a nyugdíjaskorúak foglalkoztathatóságát a jogszabályi keretek jelentősen le szabályozták, ennek megfelelően tovább csökkent a nyugdíjasok munkahelyi aktivitása. A nyugdíjasként történő foglalkoztatásnak a Munka törvénykönyve alapján munkaszerződéssel történő alkalmazásnál nincs semmilyen akadálya. Mindössze annyi történik, hogy a nyugdíjban részesülő munkavállaló (beleértve a nők 40 év jogosultsági idővel történő kedvezményes nyugdíját) munkajogi szempontból speciális helyzetben lesz. A közszolgálati

jogviszonyban keresőtevékenységet nyugdíjasként vállalóra azonban speciális szabályok vonatkoznak. Az öregségi nyugdíjban részesülők ellátásának folyósítását szüneteltetni kell, ha nevezettek ilyen jogviszonyt létesítenek.

Hatályba lépett 2017. július 1-jétől az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. **közérdekű nyugdíjas-szövetkezet** létrehozására. A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időskorú tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. Célja továbbá, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből csak 15% személyi jövedelemadót kell levonni. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért nem terheli semmilyen közteher (sem a 19,5%-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válnia valamely tagszövetkezetben, így jogosult lesz nyugdíjasként munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett. 2017-ben Szarvason is irodát nyitott a Keleti Szomszédok Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezet, ahol sok az érdeklődő.

Olyan időspolitikára van szükség, amely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot. Az önkormányzat aktív részesként tekint a város-politikában az aktív idősekre. Bevonja őket a civil és alapítványi szervezeteken keresztül a városi rendezvények lebonyolításába, a hagyományörző és kulturális programokba egyaránt önkéntes munkával akár szervezőként, vagy éppen résztvevőként. Közmeghallgatásokon, lakossági fórumokon kiemelt figyelmet fordít az aktív és a segítségre szoruló elidősödő lakosság kéréseire, nehézségeire. Az emberi méltóság és az egyenlő jogok, egyenlő bánásmód természetesen az egész önkormányzatiságnál megjelenik, így magában foglalva az idős lakosságot is.

2.5. Idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős

ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

Általános, hogy az idősek a szolgáltatások közül leginkább az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat veszik igénybe. Az önkormányzatnak elsősorban e két szolgáltatás területén van módja beavatkozni az idősek érdekében:

- Az egészségügyi alapellátásban szervezőként jelentkeznek feladatok (önkormányzati feladat-felnőtt háziorvosi ellátás, fogorvosi ellátás; kistérségi feladat – sürgősségi ügyelet).
- A szociális ellátásokban meghatározott keretek között jogalkotással is befolyásol. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén fenntartóként, a pénzügyi és természetbeni ellátások során a 2013. január 1-jén felállt Szarvasi Járási Hivatallal megosztott feladatkörben hatóságként van jelen.

Az önkormányzat rendeletben szabályozza a háziorvosi és fogorvosi körzetek számát, típusát és területi beosztását. Szerződés útján gondoskodik az egészségügyi alapellátásról.

Szarvason a felnőttek részére szervezett **háziorvosi szolgáltatások** száma 7 db. Minden háziorvos saját vagy bérelt rendelőben folytatja tevékenységét saját eszközeivel. Az orvosok és az Önkormányzat között kötött feladat-ellátási szerződés tartalmi elemeit jogszabály írja elő. Betöltetlen körzet nincs, viszont az országos jelenségtől Szarvas város sem kivétel, mivel az elöregedés itt is tapasztalható.

A **fogorvosi ellátás** területén 4 körzet került kialakításra, 3 körzet rendelője önkormányzati tulajdonú ingatlanban van, melynek rezsiköltségét az orvosok viselik, 1 körzet orvosa saját tulajdonú rendelőben látja el a fogorvosi tevékenységét.

Ügyeleti-sürgősségi ellátás: feladata hétköznapiokon 16 órától 08 óráig, illetve szabad- és munkaszüneti napokon, ünnepnapokon nyújt egészségügyi szolgáltatást sürgős esetekben. A feladatellátás Társulás által fenntartott, intézmény és szolgáltató közötti Megbízási Szerződés keretében történik. A sürgősségi betegellátást két különálló szervezet, az ügyeleti szolgálat és a mentőszolgálat látja el.

Szakellátás

Önkormányzatunk feladat-átadási szerződést kötött a Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft-vel, valamint a Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft-vel a működtetésre, amely a tárgyi eszközök térítésmentes használatát is magában foglalja. A felújítást, bővítést követően (Szabadság út 11.) a Dr. Lohr Gyula Kistérségi Járóbeteg

Központ XXI. századi egészségügyi szolgáltatóként működik városunkban. A városnak mindösszesen 29 millió forintjába került a korszerűsítés. A felújítás során kialakításra került egy négyágyas nappali kórházi részleg, így a kúraszerű infúziós kezelésekre szoruló betegeknek nem kell már a környező kórházakba utazniuk. Helyileg az intézet emeletén található közvetlenül a kardiológia, illetve a belgyógyászat mellett, így bármilyen komplikáció adódik, kéznél van a segítség. A Szakorvosi Kft. által működtetett nappali kórház kialakítása újszerű kezdeményezés. Magyarországon ilyen jellegű ellátások eddig csak fekvőbeteg intézetek mellett működtek, szakrendelők mellett nem. A továbblépés és a szolgáltatás bővítésének lehetőségét a házi orvosokkal való szorosabb együttműködésben, új szakterületek bekapcsolódásában, illetve a rendszeres továbbképzésekben (EKG, újraélesztés) látják. A többször hallott „Szarvasi Kiskórház” elnevezés nem a nappali, kúraszerű ellátást jelenti, amely járóbeteg ellátásként van finanszírozva, hanem a 25 ágyas Ápolási Intézetet.

A Szarvasi Ápolási Intézet a tartósan ápolást igénylő betegek ellátásában nyújt segítséget a családoknak, amelyre folyamatos az igény, szükséges lenne a férőhelyek számának bővítése.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják, az ellátott idősök saját otthonában és lakókörnyezetében. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás, melyek bárki számára hozzáférhetőek.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény; a rehabilitációs intézmény; a lakóotthon; az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény; a támogatott lakhatás; az egyéb speciális szociális intézmény.

A legfontosabb helyi feladat gondoskodni a segítségre szoruló idősokről a szociális ellátórendszer azon nem kötelező szolgáltatásaival is, melyeket az önkormányzat önként vállalt. (Tanyagondnoki szolgálat, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősök átmeneti otthona).

A szolgáltatást nyújtó intézmény az önkormányzat által közvetett módon ellátott szociális feladatok ellátása során folyamatosan igény- és elégedettségi felmérést is végez az idősök körében. Az éves programtervek összeállításánál figyelembe veszik az ellátottak kéréseit, szándékait. Legfontosabb a széleskörűen elérhető és megfizethető minőségi szociális szolgáltatások biztosítása. Az önkormányzat a lehető legnagyobb rugalmassággal biztosítja a szociális intézmények működését.

2.6. Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi idősöket magukba tömörítő civil szervezetek támogatásaik felhasználásával igyekeznek minél színesebb programokat megvalósítani. A programokon való részvétellel, valamint a civil szervezetekben való aktív közreműködéssel biztosítható a közösségi életben való részvételük, az elmagányosodás kiküszöbölése, csökkentése. A város kulturális életében számtalan olyan program szerepel, amely jelentős érdeklődést generál az idősebb korosztály tagjai körében. A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása. A Szarvasi Cervinus Teátrum és a Városi Könyvtár nagy szeretettel várják a közönség idősebb tagjait is.

A települési közintézmények mindegyike akadálymentesen megközelíthető, ezzel is megkönnyítve a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

2.7. Idősök informatikai jártassága

Az 55 és 74 év közötti magyarok 84%-a nem rendelkezik számítógépes ismeretekkel, szemben a 65%-os európai átlaggal. A hozzáférés és tudás hiánya miatt az idősök a társadalomból kirekesztve érezhetik magukat. Az ismeretek hiánya miatt nem használják ki az internet előnyeit, többek között a családjukkal való kapcsolattartás vagy az egészségügyi szolgáltatásokról való informálódás lehetőségeit. A könyvtárban nyilvános számítógépek állnak rendelkezésre. Szükség esetén e-tanácsadó áll az idős emberek rendelkezésére a segítségnyújtásban, hogy megismerjék és használják az egész életen át tartó tanulást támogató

digitális kulturális adattartalmakat. A Városi Könyvtár célja új célcsoportok feltérképezése és bevonása a digitális írástudatlanság csökkentését célzó képzésekbe, internet használati foglalkozások folyamatossá tétele a felnőtt idős korosztály számára. 2017-ben a digitális írástudás fejlesztésére irányuló képzést kezdték el. Internet használati foglalkozásokat indítottak két csoportban, összesen 15 fővel. A foglalkozások végén elégedettségi kérdőívet töltöttek ki, ahol minden résztvevő igényelte a folytatást.

3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

„A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségen túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak feladata.” (Szt. 2. §)

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen **települési támogatás**. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszer kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a **képviselő-testület** a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére **rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani**. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Mindezek alapján Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális, valamint gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2015. (II.20.) számú önkormányzati rendelete, 2015. március 1-jén lépett hatályba. A Képviselő-testület szociális és gyermekvédelmi feladat- és hatásköreinek gyakorlását a polgármesterre ruházta át. A 2015. óta megváltozott gazdasági, társadalmi és szociális

körülmények, az öregségi nyugdíjminimum változatlan összege (2008. január 1-től 28.500,- Ft), a nyugdíjak és a munkabérek emelkedése tette szükségessé új önkormányzati rendelet megalkotását. Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testületének a települési támogatások, a szociális és gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról szóló 1/2019. (II.22.) számú önkormányzati rendelete, 2019. március 1-jén hatályba lépett. Az idősödő és időskorú népséget is érintő támogatások elsősorban: települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; települési támogatás gyógyszerkiadások viseléséhez; települési támogatás lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére; rendkívüli települési támogatás; hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj átvállalása; fűtésköltségekhez nyújtható támogatás; térítésmentes helyközi nyugdíjas bérlet; köztemetési költség megtérítése alóli mentesség.

3.1. Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez

A polgármester támogatást nyújt a szociálisan rászoruló háztartások részére, a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez (áram, víz- és csatornahasználat, gázfogyasztás, előrefizetős gáz-, illetve áramszolgáltatást mérő készülék feltöltésére, hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjhoz, önkormányzati szociális bérlakás lakbéréhez, közös költséghez). Támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Összege: A lakhatási támogatás havi összege a rendelet 1. melléklete szerint kerül megállapításra (havi 2.000-7.000,- Ft közötti összegben).

2018. évben 219 főnek 4.730.500,- Ft került kifizetésre.

3.2. Települési támogatás gyógyszerkiadások viseléséhez

A polgármester támogatást nyújt a krónikus betegségben szenvedő személy részére gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök térítési díjának támogatására.

Támogatásra jogosult az a személy, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedülálló esetben annak 250 %-át, vagyonnal nem rendelkezik, valamint a betegségből adódóan

rendszeresen szedett gyógyszerekre, továbbá gyógyászati segédeszközökre kifizetett térítési díj eléri a havi 5.000,- Ft-ot és közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezik.

Összege: A támogatás összege a házi orvos vagy szakorvos által kiállított és a gyógyszerár vagy gyógyászati segédeszköz bolt beárazott gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök térítési díjának 30 %-a, de legfeljebb 10.000,- Ft havonként.

2018. évben 10 főnek 303.780,- Ft került kifizetésre.

3.3. Települési támogatás lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére

Támogatásra jogosultság feltételei:

- akinek a hátraléka meghaladja az 50.000,- Ft-ot és a hátralék legalább hat hónapja fennálló közüzemi díjtartozás,
- a rendelet 2. melléklete szerint megállapított minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik,
- hátraléknak minősül a 200.000,- Ft-ot meg nem haladó lakhatási költségek körébe tartozó közüzemi díjtartozás,
- a hátralékot felhalmozónak a Szarvasi Család- és Gyermekejóléti Központ alkalmazásában lévő adósságkezelési tanácsadóval való előzetes, legfeljebb három hónap időtartamú együttműködése,
- akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedül élő esetében 250 %-át és a háztartás egyikének sincs vagyona,
- lakókörnyezete rendezett, amit az Intézmény ellenőriz.

Összege: A támogatás egy összegben vagy legfeljebb 12 havi részletekben nyújtható – a hátralékot felhalmozó vállaltól függően – és mértéke nem haladhatja meg a támogatásba bevont hátralék 50 %-át.

2018. évben 12 főnek 646.585,- Ft került kifizetésre.

3.4. Rendkívüli települési támogatás

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani (Szt. 45. § (3) bek.). Ezen túlmenően közműtartozás és fűtőanyag kapcsán felmerülő költségek esetében kerül megállapításra.

A támogatás akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedül élő esetén annak 170 %-át. A támogatás összege összesen naptári évenként legfeljebb 30.000,- Ft.

Rendkívüli települési támogatás kerülhet megállapításra egyéb rendkívüli élethelyzetre tekintettel, ha:

- a) a rendszeres pénzellátás valamely ok miatt késik (pl.: eljárás elhúzódása, rokkantsági fok megállapítása),
- b) a megélhetés valamilyen előre nem látható esemény bekövetkezése okán igazolt módon veszélyeztetve van, vagy
- c) az igénylő bűncselekmény sértettjeként anyagi segítségre szorul.

A támogatás ebben az esetben akkor állapítható meg, és legfeljebb 50.000,- Ft-ig terjedő összegben akkor adható, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelemhatár nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedül élő esetén annak 250 %-át.

2018. évben összesen 179 főnek 4.356.500,- Ft került kifizetésre.

Rendkívüli települési támogatásban részesíthető – legfeljebb 50.000,- Ft-ig terjedő összegben - a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény szerinti hozzátartozó, akinek a saját, illetve a családja létfenntartását a temetési költségek viselése veszélyezteti.

A támogatás temetésre való tekintettel akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedülélő esetén annak 250 %-át.

2018. évben összesen 14 főnek 610.000,- Ft került kifizetésre.

Települési támogatások		
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez	219 fő	4.730.500,- Ft
Települési támogatás hátralelékeztetés támogatására	12 fő	646.585,- Ft
Települési támogatás gyógyszerkiadások támogatására	10 fő	303.780,- Ft
Rendkívüli települési támogatás felnőtt átmeneti	179 fő	4.356.500,- Ft
Rendkívüli települési támogatás gyermek	70 fő	1.359.330,- Ft
Rendkívüli települési támogatás temetés	14 fő	610.000,- Ft

3.5. Hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj átvállalása

A 70. életévét betöltött és a szolgáltatással érintett ingatlanban egyedül élő személy kérelmére a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj teljes összegének megfizetését az önkormányzat átvállalja, amennyiben a kérelmező havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 390 %-át nem haladja meg.

Hulladékkezelési közszolgáltatási díj	
Ellátásban részesülők száma:	235 fő
Új kérelmező:	27 fő
Megszüntetésre került:	54 fő
Kifizetett támogatás összege:	4.001.950,- Ft

3.6. Fűtésköltségekhez nyújtható támogatás

Az idős személyek részére évenként és háztartásonként egyszeri fűtésköltségekhez nyújtható támogatás biztosítható kérelem benyújtása nélkül, melynek mértéke 10.000,- Ft.

A támogatásra jogosult az a személy, aki az alábbi feltételeknek együttesen megfelel:

- a) 70. életévét a tárgyév december 31. napjáig betölti,
- b) Szarvason lakóhellyel rendelkezik,
- c) saját jogú nyugellátásban, hozzátartozói nyugellátásban, rokkantsági ellátásban, időskorúak járadékában részesül, vagy jövedelemmel nem rendelkezik,
- d) a havi ellátása a hetvenezer forintot nem haladja meg, és

e) gázfűtés esetén gázszolgáltatónál, távhőszolgáltatás esetén a távhőszolgáltatónál, villanyfűtés esetén áramszolgáltatónál előfizetői szerződéssel rendelkeznek, vagy egyéb fűtési módot - tűzifa, szén, brikett - vesz igénybe.

Fűtési költséghez nyújtható támogatás	
Támogatottak száma:	146 fő
Kifizetett támogatás összege:	1.460.000,- Ft

3.7. Térítésmentes helyközi nyugdíjas bérlet

A szarvasi lakóhellyel rendelkező 60-65 év közötti - öregségi nyugdíjban, hozzátartozói ellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban részesülő – személy részére, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 350 %-át nem haladja meg, helyközi buszközlekedésre jogosító nyugdíjas bérlet biztosítható a kérelem benyújtását követő hónap első napjától a tárgyév december 31. napjáig, legfeljebb egy naptári évre.

4. Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

4.1. Szociális alapszolgáltatások

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

4.1.1. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- d) szenvedélybetegségeik, vagy
- e) hajléktalanságuk

miatt.

Az étkezés biztosított helyben fogyasztással a klubok létszámához igazodva, elvitellel illetve házhoz szállítással. Az igénybe vevői létszám csökkenésének oka a rászorultság mellett jelentkező megfizethetőségi nehezítettség, jellemzően az idősek ezen az alapvető szükségletükön spórolnak leginkább. A növekvő konkurencia, a kiszállító éttermek széles választéka is létszámcsökkenést eredményezhet, így a gondozónők nagy figyelmet fordítanak a szociális étkeztetés folyamatos kiajánlására. Az ételt a gondozónők és társadalmi díjas kollégák szállítják ki kerékpárokkal, valamint a külterületeken élőknek a tanyagondnokok juttatják el az ételmet térítésmentesen. Igény esetén diétás étkeztetés is biztosított.

Étkeztetés

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye	Szarvas	274	248	236	214
A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben
Otemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas, Örménykút	296	320	294	280

4.1.2. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Ez az ellátás magában foglalja a bevásárlást, a háztartási munkák egy részét, pszichés és egészségügyi segítséget, valamint a hivatalos ügyek intézését.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani. Személyi gondozásban a napi egy órát meghaladó szükségletű ellátottak részesülnek. A szolgáltatás leggyakoribb igénybevételének okai: az egészségi állapot romlása, krízis, melyet sem a gondozott, sem a család nem tud megoldani. Az ellátottak nagy része egyedülélő, hanyatlóban lévő egészségi állapotú idős ember. Ezért is van kiemelkedő jelentősége a házi segítségnyújtásnak, mint ellátási formának. Személyi gondozás esetén kizárólag szakképesítéssel rendelkező gondozók láthatják el a szakmai feladatot. A szigorodó igénybevételi feltételek, azt eredményezik, hogy egyre rosszabb fizikai és mentális állapotban lévő időseket lehet felvenni. Több ellátott szükséglete meghaladja az egy órát, de mint az ellátotti létszám is igazolja, sok esetben nem kivitelezhető a napi 2-3 órás gondozás a gondozói kapacitás hiánya miatt. A szociális segítség körébe tartozó feladatok szakképesítést nem igényelnek, mégis az igények azt mutatják, hogy az időseink a már bizalmukat elnyerő, megszokott gondozótól várják a segítséget minden tekintetben.

Házi segítségnyújtás

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye	Szarvas	131	138	145	133	90	5
A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Otemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas	165	209	223	180	-	-

4.1.3. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Az ellátást igénylő a testen viselhető jelzőgomb megnyomásával adja le vészhívását a krízis kialakulásakor. A jelzést az átmeneti otthonban működő központi számítógép veszi és az ott dolgozó kolléga telefonon értesíti az ügyeletes gondozót a befutott jelzésről. A gondozók legkésőbb 30 percen belül a helyszínre érkeznek és megkezdik a helyzetfüggő ellátási, illetve további jelzési feladataikat. A kistérségben az SH-402 típusú készülékrendszer működik, 82 db kihelyezhető készülékállománnyal rendelkeznek. A rendszer helyi kiépítése óta kifejlesztettek jelentősen jobb és hatékonyabb kommunikációt biztosító műszaki rendszereket. Fontos lenne az ellátás színvonalának és biztonságosabb működtetésének az érdekében pályázati források bevonásával új/modernebb műszaki állományt bevonni az ellátásba.

A riasztások nagy része ügyeleti időben: munkaidőn kívül vagy hétvégén történik. A riasztások legjellemzőbb okai: rosszullét vagy kialakult vészhelyzet elhárítása, pl. elesés vagy ágyról történő leesés.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye						Összesen 82	3
	Szarvas	54	60	57	61	-	
	Békésszent-andrás	20	19	17	16	-	
	Csabacsúd	7	7	7	7	-	
	Örménykút	2	2	2	0	-	
	Kardos	2	2	1	1	-	
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas	47	52	49	50	-	0
						-	

4.1.4. Tanyagondnoki szolgálat

A tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosság számú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait - figyelemmel a lakosság szám korlátra - a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg.

Szarvas külterülete igen kiterjedt, ezért 5 tanyagondnoki körzetben működik szolgáltatás, amiből kettőben az Ótemplomi Szeretetszolgálat, háromban a Kistérség látja el a feladatot.

Elvégzett feladatok részletezése: vásárolt élelmiszer beszerzése, kiszállítása, tüzelő beszerzése és bekészítése, ivóvíz kiszállítása az idős embereknek. A megromlott egészségi állapot miatt a háziorvoshoz vagy a háziorvos kiszállítása a tanyán élőkhez is elengedhetetlen. Egyre többen veszik igénybe a szociálisan rászorultak közül, hogy ügyintézésben is kérjék a tanyagondnoki szolgálat segítségét. A családsegítő szolgálattal közösen családlátogatások, a családsegítők külterületre kiszállítása, családsegítésben való részvétel: segélycsomagok kiszállítása, szétosztása a rászoruló külterületi lakosok körében, adomány bútorok és az adomány tűzifa kiszállítása. Tovább tart az elmúlt években tapasztalt tendencia, hogy folyamatosan nő a 70 év alattiak aránya az ellátást igénybevevők körében. Új feladatként jelentkezett a Tesco élelmiszer – mentő program keretében a Szarvasi Család – és Gyermejköltségi Központból a száraz kenyér és péksütemény kiszállítása rászorulóknak. A tanyagondnokok megítélése a lakosság körében nagyon jó, kedvelik és szeretik őket.

Tanyagondnoki szolgálat

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye (3 tanyagondnoki szolgálat)	Szarvas	127	156	148	155	-	-
A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Ótemplomi Szeretetszolgálat 1. sz tanyagondnoki szolgálat	Szarvas	92	105	102	108	400	-
Ótemplomi Szeretetszolgálat 2. sz tanyagondnoki szolgálat	Szarvas	86	96	100	99	400	-

4.1.5. Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatóknak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A családsegítés keretében biztosítani kell

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,

c) a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,

e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,

g) a készenléti szolgálatot,

i) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

A Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonhatja a nem járásszékhely településen működő család- és gyermekjóléti szolgálatokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgálatokat és a szociális intézményeket.

A Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ az Élelmiszerbank napi élelmiszermentő programjában aktívan részt vesz, mely napi élelmiszeradományt biztosít idős, egyedülálló személyek számára. Évről évre téli tüzelőadományt közvetítenek igényfelmérés alapján. Szakmaközi megbeszélések alkalmával minden alkalommal meghívott résztvevők a tanyagondnokok, akik rendszeresen kapcsolatot tartanak az időskorúakkal és közvetítő szerepet töltenek be az Intézmény és az ellátottak között. Szarvas Város Polgármestere által küldött és az „Észlelő és jelzőrendszeren” keresztül érkezett idősekkel kapcsolatos jelzéseket kiemelten fogadják, melyekben szakszerűen eljárnak. A szociális, életvezetési és mentálhigiénés problémával küzdő, egyedülálló, inaktív személyek számára heti rendszerességgel klubfoglalkoztatást tart az Intézmény. Évről évre megrendezésre kerül a „Mindenki Karácsonya” rendezvény, melyen a meghívottak között szerepelnek a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézménye idős ellátottjai, valamint az Intézménnyel kapcsolatban álló idős személyek.

Családsegítés

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben
Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Szolgálat	Szarvas			3753	4012
Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ	Békésszent-andrás, Szarvas, Csabacsúd, Örménykút, Kardos, Kondoros			486	498

4.1.6. Támogató szolgálat

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,

d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,

e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszervező csoportokban való részvételükhez,

f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy. Súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő - ezt jogszabályban meghatározottak szerint igazoló - személy.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat és a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézménye végzi városunkban a támogató szolgáltatást. A szolgáltatások az egyéni szükségletekhez igazodnak, a sérült személy aktív közreműködésével, autonómiájának megtartásával.

Tevékenységi területek:

A **személyi segítség** keretében segítséget nyújtanak a fogyatékos ember életviteli, életfenntartási szükségleteinek kielégítéséhez, pl.: alapvető gondozási és ápolási feladatok, otthoni felügyelet ellátásával, segítségnyújtással az otthoni higiénia megtartásában, közreműködéssel az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében, bevásárlás, gyógyszer-irattás és kiváltás biztosításával, személyes, hivatali ügyek intézésével.

A **személyi szállítás** megszervezésével hozzásegítik az ellátottakat ahhoz, hogy személyesen intézhessék ügyeiket, egészségügyi-szociális intézményekbe eljussanak vagy akár családi, közösségi, kulturális, szabadidős programokon részt vehessenek. Szakorvosi igazolás alapján lehetőség van az ellátott részére személyi kísérő igénybevételére.

2017. évben összesen 55 fogyatékkal élő személy került ellátásra (27 kistérségi; 28 Ótemplomi Szeretetszolgálat).

Támogató szolgálat

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye	Szarvas	35	35	30	27	--	-
	Kondoros	1	1	1	1	--	-
	Békésszent-andrás	3	1	0	0	---	-
	Csabacsúd	2	2	2	2	---	-
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas	21	17	22	28	-	-

4.1.7. Nappali ellátás

Az **idősek klubja** nappali ellátást nyújtó intézmény, melynek célja a hiányzó családi gondoskodás pótlása, fizikai, mentális, egészségügyi segítségnyújtás révén. Tevékenységük biztosítja a nyugalmat, biztonságot, kiegyensúlyozottságot, de ugyanakkor mozgalmas programok várják az ellátottakat és ezáltal tagjaik megőrzik az aktivitásukat. A szociális ellátás városi és kistérségi szintű szervezése társulás által fenntartott intézményi formában valósul meg, nevezetesen a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Intézményben. Szarvason és külterületén öt klub működik (Borostyán Idősek Klubja Szarvas, Bethlen G. u. 27.; Liliomkert Idősek Klubja Szarvas, Dózsa Gy. u. 29.; Ezüst Évek Idősek Klubja Szarvas, Tanya III. 411.; Margaréta Idősek Klubja Szarvas, Tanya III. 135/1.; Naplemente Idősek Klubja Szarvas, Tanya II. 86/1.), melyekben az engedélyezett létszám 248 fő, de ennél több megállapodással rendelkeznek.

Nappali ellátás

	Borostyán Idősek Klubja	Liliomkert Idősek Klubja	Ezüst Évek Idősek Klubja	Margaréta Idősek Klubja	Naplemente Idősek Klubja	Borostyán fogyatékkal élők klubja
Engedélyezett létszám	60 fő	60 fő	30 fő	60 fő	30 fő	8 fő
2017-ben összes ellátott	66 fő	67 fő	37 fő	67 fő	34 fő	11 fő
Nemek szerinti megoszlás	49 nő 17 férfi	43 nő 24 férfi	25 nő 12 férfi	44 nő 13 férfi	20 nő 14 férfi	8 nő 3 férfi
65 év alatti	14 nő 4 férfi	5 nő 7 férfi	10 nő 3 férfi	20 nő 7 férfi	6 nő 3 férfi	2 nő 2 férfi
Összesen	18 fő	12 fő	13 fő	27 fő	9 fő	4 fő
65-80 év közötti	30 férfi 12 nő	26 férfi 13 nő	10 nő 4 férfi	21 férfi 12 nő	11 nő 9 férfi	3 nő 1 férfi
Összesen	42 fő	39 fő	14 fő	33 fő	20 fő	4 fő
80 év feletti	2 nő 3 férfi	12 nő 4 férfi	3 nő 2 férfi	3 nő 4 férfi	3 nő 2 férfi	3 nő 0 férfi
Összesen	5 fő	16 fő	5 fő	7 fő	5 fő	3 fő

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat fenntartásában két szarvasi idősek klubja működik (Idősek Klubja Szarvas, Vajda P. u. 7. és Középhalmi Idősek Klubja Szarvas, Tanya V. 27.).

Nappali ellátás

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas	69	65	66	68	84	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Örménykút	28	27	30	31	27	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Békésszent-andrás	20	20	21	20	20	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas, Középhalom	33	33	35	34	30	0

Az idősek nappali ellátásának eredeti funkciója a hiányzó családi gondoskodás pótlása, a klubtag szociális helyzetének javítása, az egyedüllét érzésének enyhítése. Az idős ember tétlensége kóros egészségügyi és lelki következményekkel járhat. A klubokban tehát komplex tevékenységet szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő közösségi szolgáltatásokat nyújtanak, napi 8 órában a hét 5 napján. A szem-kéz koordinációs képességek megőrzése érdekében Xbox játékot biztosítanak részükre.

4.1.8. Fogyatékos személyek nappali ellátása

A Szarvas, Bethlen G. u. 27. szám alatti kistérségi intézmény 8 főre van engedélyezve, személyi és tárgyi feltételei biztosítottak. Lehetőséget biztosítanak a nappali tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására, valamint szükség esetén alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. A 2017-es évben új kötelező szolgáltatási elemként megjelent a gyógypedagógiai –és pedagógiai szolgáltatás.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat fenntartásában működő fogyatékos személyek nappali ellátásának célja fogyatékkal élők számára olyan ellátást biztosítani, mely hétfőtől péntekig napi 8 órában állandó gondozói felügyeletet, személyre szabott gondozást, foglalkoztatást, fejlesztést, étkezési lehetőséget nyújt annak, aki igénybe veszi. A klub az új épület emeleti részében van, lifttel is megközelíthető. A fokozottan biztonságos és akadálymentes környezet biztosított. Igényes, szép csoportszoba és jól képzett szakemberi gárda várja az ellátottakat.

Elsősorban otthonukban élő 18. életévüket betöltött önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos személyeket várnak.

A fogyatékos ellátottak vonatkozásában a képességek, készségek fejlesztése nagy hangsúlyt kap a foglalkoztatás során. Kiemelkedő szerepe van a foglalkoztatásnak, hiszen ezáltal megtarthatók a képességek és a szunnyadó készségek pedig felébredhetnek.

Idős korban az értelmi és fizikális hanyatlás ez által is lassítható. Hitélet gyakorlásának lehetősége, áhítaton való részvétel, egyéni felolvasás, speciális hitélet lehetőségének biztosítása a fogyatékoság jellegéhez igazodva.

Fogyatékkal élők nappali ellátása

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye	Szarvas	10	10	10	10	8	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas, Csabacsúd	32	33	27	28	20	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Örménykút	2	3	2	3	10	

4.1.9. Demens személyek nappali ellátása

Nemcsak térségünkben, de sajnos még országosan is nagyon kevés a demens személyeket ellátó nappali intézmény, pedig ez a betegség egyre több idős személyt érint, akiknél hol hirtelen, hol fokozatosan alakulnak ki a kórképre jellemző tünetek. Az a tapasztalat, hogy ez a betegség súlyos terheket ró a családra. A szeretett hozzátartozó leépülésének látványa, a tehetetlenség-, kilátástalanság érzése sok családot utolért már emiatt. Talán a legrosszabb mégis azzal szembesülni, hogy ebben az állapotban javulás nemigen várható. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat fenntartásában működő intézményben szakemberek vállalják fel az ilyen betegségben szenvedők napi gondozását, állapotuknak megfelelő ellátását, foglalkoztatását.

Az ellátás igénybevételéhez Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum, vagy a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleménye szükséges.

Demens személyek nappali ellátása

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas	24	24	25	24	84	0
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Örménykút	3	2	2	0		

4.1.10. Szenvedélybetegek nappali ellátása

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat biztosítja a szenvedélybetegek nappali ellátását, amikor megnyitották a Napraforgó-Második Esély Klubot (Szarvas, Tessedik S. u. 24.). Szolgáltatásaikat a szarvasi, békésszentandrásai és csabacsúdi szenvedélybetegek számára biztosítják. Az új szolgáltatás indításának fő célja az volt, hogy a nappali ellátás az eddiginél nyitottabb, a szükségletekre gyorsabban reagáló, integráló szerepet betöltő ellátási forma, amely háttérét adhatja az alapszolgáltatások összekapcsolásának.

Alapvető céljuk komplex szakmai segítséget nyújtani a hozzájuk forduló szenvedélybetegeknek, egyénre szabott gondozással segíteni őket életmódváltásuk elindításában és fenntartásában, nyomon követni és támogatni visszailleszkedésüket a társadalomba. Céljuk, hogy képességeiket egy olyan pszichés, fizikai és szociális szintre állítsák vissza, melynek eredményeképpen képesek lesznek a munkaerőpiacra reintegrálódni, valamint szabadidejüket hasznosabban eltölteni. A szenvedélybetegek nappali intézménye az önkéntességre és a speciális segítő programokra épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a felvilágosító, tájékoztató, kulturális, szabadidős, képzési, átképzési, állásközvetítő, védett lakhatást elősegítő, lakhatási és családi programok szervezését és lebonyolítását.

Szenvedélybetegek nappali ellátása

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév
Ótemplomi Szeretetszolgálat	Szarvas, Csabacsúd, Békésszent-andrás	38	40	39	41	45

4.2. Szakosított szociális ellátások (bentlakásos)

4.2.1. Átmeneti elhelyezést nyújtó ellátások

Őszi Napfény Idősek Átmeneti Otthona

A 30 férőhelyesre bővített, felújított kistérségi intézmény iránt fokozott érdeklődés mutatkozik, mely az épület korszerűsítése mellett a kétágyas szobákban történő elhelyezés és a magas színvonalú ápolást-gondozást végző személyzet iránti bizalom is vonzóvá tesz. A felújítás keretében új, akadálymentes vizesblokkok és illemhelyiségek, valamint új lakószobák kerültek kialakításra. A nyílászárók cseréje is befejeződött, valamint energetikai szempontból jelentős változás a napkollektorok telepítése. Fontosnak tartják a gondozottak test-lelki és mentális jóllétét. Számos programot szerveznek annak érdekében, hogy egészségi állapotukat, szellemi frissességüket megőrizték és szinten tartásuk. Az utóbbi időszakban jellemző, hogy gyenge fizikai állapotban lévők, teljes ápolást-gondozást igénylők keresik fel az intézményt. A színvonalasabb és szakmai szempontoknak/elvárásoknak még inkább megfelelő eszközök – többfunkciós betegágyak, fürdetőszékek, kerekesszékek – beszerzésével ezen igényeknek is eleget tudnak tenni. 2017. év során 43 személy vette igénybe az ellátást, a nemek arányát tekintve 9 férfi és 34 női beteg.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények (Időskorúak gondozóháza)

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2014. évben	Ellátottak száma 2015. évben	Ellátottak száma 2016. évben	Ellátottak száma 2017. évben	Férőhelyek száma 2018 első félév	Várakozók száma 2018 első félév
Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása/ Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézménye	Szarvas	34	43	42	43	30	6

4.2.2. Támogatott lakhatás

A Magyarországi Evangélikus Egyház és az Ótemplomi Szeretetszolgálat úgy döntött, hogy új támogatási formát kíván bevezetni, ami egy természetbeni szolgáltatás, nevezetesen a **támogatott lakhatás**. Erre az Szt. 75. §-a biztosít lehetőséget. 2015. november 1-től működő támogatott lakhatást a szenvedélybetegség más-más szakaszában lévő, eltérő motivációjú, eltérő szociális helyzetű, családi-társadalmi kapcsolatokkal rendelkezők vehetik igénybe. A szolgáltatás egyházi ingatlanban (Szarvas, Szent László u. 25.), 6 kétágyas lakószoba, mindegyikhez külön fürdőszoba és WC tartozik, közösségi helyiség, konyha, nagy udvar áll rendelkezésére az ellátottaknak. Maximális befogadás 12 fő, jelenleg is teljes létszámmal működik.

4.2.3. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Idősek Otthona

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.

Városunkban az Ótemplomi Szeretetszolgálat biztosítja ezt az ellátási formát, a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában. A már meglévő 54 férőhelyes (Szarvas, Vajda P. u. 7.) bentlakásos otthon, 2018. január 1-től két bentlakásos intézményrészrel és új tevékenységekkel bővült. Az 5540 Szarvas, Rákóczi u. 25. számú telephelyen 148 fő idős, 40 fő szenvedélybeteg és 12 fő hajléktalan ellátásáról, lakhatásáról gondoskodnak.

A csabacsúdi idősek otthonában 34 fő idős gondozása folyik a nap 24 órájában. Az újonnan átvett szolgáltatásokkal a város legnagyobb szociális intézményévé váltak. Mindent megtesznek, hogy az eddig megszokott, magas színvonalon működjenek tovább, illetve folyamatosan törekszenek az egyes ellátások javítására, az ellátottak és hozzátartozóik megalégedésére.

2008. óta történik gondozási szükséglet felmérés a kérelmezőknél, ami azt jelenti, hogy megadott szempontsor alapján az előgondozást végző személy elvégez egy vizsgálatot. Idősek otthonába ma az a személy költözhet, akinek a napi gondozási szükséglete meghaladja a 4 órát. Napi 4 óra, vagy az alatti óraszám esetén az alapszolgáltatások, nappali ellátások jöhetnek szóba. Vannak úgynevezett egyéb körülmények (például ha valaki 80. életévét betöltötte és egyedül él), amikor nem kell órákban kifejezni a szükségletet, hanem az egyéb körülmény fennállása már elegendő indok idősek otthoni beköltözéshez.

5. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Szarvas Város Önkormányzata 2018. évben eredményesen pályázott az Idősbarát Önkormányzat díj elnyeréséért. Az volt a megítélésünk, hogy a városban a civilek és intézmények partnersége az idős lakosság számára, olyan aktív részvételi lehetőségeket kínál a közéletben, a kulturális- és közművelődési tevékenységben, sportban, kirándulásokon és a szabadidő sok egyéb hasznos eltöltésében, hogy a többi településsel való megmérettetésre bátran kiállhattunk.

A díj elnyerésével járó 1.000.000,- Ft az idősügy területén kerül felhasználásra. A projekt megvalósítása érdekében informatikai eszközökre vonatkozóan feltételes, tárgyalásos beszerzési eljárást indított az Önkormányzat. A beszerezni kívánt eszközök: 4 db notebook, 2 db TV, 1 db nyomtató a nappali ellátást biztosító Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermejjóléti Intézmény Szarvason működő klubjaiban kerülnek felhasználásra.

A kistérségi intézmény már ismertetett szociális szolgáltatásain túl a többi intézmény idősekért végzett tevékenységét jól példázza az alábbi összefoglaló, az Idősbarát Önkormányzat Díjért beadott pályázatból.

Az önkormányzat által megvalósított többletfeladatok, programok, jó gyakorlatok, újszerű megoldási lehetőségek, a közösségbe vonás módjának bemutatása, az idősök közösségi részvételének ismertetése felsorolásszerűen.

A kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladat, program megnevezése	A feladatot, programot megvalósító megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybevevők száma	
			Összesen	ebből 65+
Idősök átmeneti otthona /Időskorúak gondozóháza	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	30	28
Tanyagondnoki szolgálat	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	165	129
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	52	50
Támogató szolgálat	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	31	19
Közösségi szolgálat igénybevétele az idősellátásban	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	248	204
Települési támogatások egyik kiemelt célcsoportja az idősök, főként az egyedülállóak	Polgármesteri Hivatal	pénzbeli támogatás	330	324
Együttműködés az Élelmiszer Bankkal	Polgármesteri Hivatal	pénzbeli támogatás	3.684	500
Adományok gyűjtése és szétosztása az idősök körében is	Polgármesteri Hivatal	természetbeni támogatás biztosítása	800	430
Mindenki karácsonya: több generációs program	Polgármesteri Hivatal	természetbeni és pénzbeli támogatás	450	290

A kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladat, program megnevezése	A feladatot, programot megvalósító megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybevevők száma	
			Összesen	ebből 65+
Helyi médiumokban újság, kábel tv, egészségre nevelő –tanító előadások, interjúk, felvilágosító műsorok	Helyi média	pénzbeli támogatás	6.876	2.560
Aratónapi közösségi rendezvények szervezése, amelyeken a hagyományok továbbadására került sor az unokák számára	Szarvasi Gazdák Hagyományörző Egyesülete	természetbeni és pénzbeli támogatás	230	170
Egészséges táplálkozásra figyelemfelhívás és nevelés, szakképzett táplálkozástudományi szakemberek előadásai révén	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	400	360
Az időskori szellemi és fizikai aktivitás megőrzésének elősegítése szervezett keretek közötti foglalkozásokon, kirándulásokon	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	320	260
Egészségmegőrzés érdekében végzett szervezett folyamatos szűrő programok szervezése és lebonyolítása	Polgármesteri Hivatal, KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	természetbeni támogatás	500	400
Egészségmegőrzés érdekében szenvedélybetegségek elleni kampányok felhívások, felvilágosító előadások szervezése, addiktológus szakemberek bevonásával	KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	pénzbeli támogatás	250	118
Az önkormányzat példaértékű együttműködése a város időskorú lakosainak helyi szervezeteivel	Polgármesteri Hivatal	természetbeni és pénzbeli támogatás	1.010	621

Az RSZTOP-4.1.1-16 projekt keretében tartós élelmiszer csomagot kapnak a kedvezményezett járásokban élő szociálisan rászoruló, megváltozott munkaképességű és rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek. A jogosultak körébe tartoznak a rokkantsági vagy nyugellátásban részesülő, továbbá időskorúak járadékában részesülő személyek, amennyiben legfeljebb a mindenkori nyugdíjminimum 130 %-ának megfelelő havi jövedelemmel rendelkeznek (2019. évben: 37.050,- Ft). A program során várhatóan 2021-ig, személyre szóló értesítő levél alapján évente négy alkalommal kap csomagot a jogosult, a jogosultság fennállásának időtartama alatt. A kiosztásra kerülő csomagok száma 2018. évben 267 db.

Az idős lakosság körében népszerűek a más generációval együttesen szervezett programok, szolgáltatások. *„Jelentős e közös programok közösségformáló ereje, amely a legjobb gyógyír az időskori magány ellen. Az idős emberek számára tudatosodik ezen programokon való részvétel és a szolgáltatások igénybe vétele során, hogy fontosak, hasznosak. Számít rájuk a fiatalabb generáció, hiszen számtalan értéket közvetítenek felénk, melyeket csak és kizárólag tőlük személyesen sajátíthatnak el. Az idősek a fiatalok részéről szívesen fogadják a modern, változó világban eligazodni segítő támogatást.”*

Továbbá az októberi idősek világnapja megünneplése a szociális intézményekben, az idősüggyel foglalkozó civil szervezetek ez alkalomból városszerte ugyancsak rendezvényeket szerveznek. Valamint tiszteletteljes gesztus, hogy a szépkorúak közül a 90. életévet vagy annál magasabb kort megélt személyeket a polgármester az anyakönyvvezető jelenlétében köszönti és megajándékozza.

5.1. A Szarvasi Rendőrkapitányság időskorúak védelmével kapcsolatos feladatai

Folyamatos figyelmet és ellenlépéseket igényel, hogy a negatív társadalmi jelenségek térnyerését – bűnözés, családon belüli erőszak, szegénység – jórészt az idősödő generáció szenvedje el. Az idősek a gyermekek mellett a legkiszolgáltatottabb és legvédtelenebb korosztály. Biztonságuk fokozása és áldozattá válásuk elkerülése folyamatos és közös fellépést igényel.

A Szarvasi Rendőrkapitányság fokozott figyelmet fordít a kiemelt kockázatú csoportok (nők, időskorúak, gyermek- és fiatalok, fogyatékkal élők) sértetté válásának megelőzése érdekében.

Az időskorúak védelme érdekében feladataik:

- Folytatni kell a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság Vezetőjének 0400021/5004/2013. ált. számú intézkedési tervének IV. pontjában megfogalmazott feladatok végrehajtását.
- Az év folyamán figyelemmel kell kísérni az időskorú sértettek számának alakulását, a sértetté válás okait, objektív és szubjektív tényezőit, az elkövetési magatartásokban bekövetkező esetleges változásokat. Amennyiben a számadat emelkedő tendenciát mutat, úgy kiemelt figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett csoportra. A média bevonásával, illetve az érintettek egyéb tájékoztatásával szükséges lehet az aktívabb figyelemfelhívás az áldozattá válás elkerülésének érdekében.
- A továbbiakban is szükséges a folyamatos kapcsolattartás az időseket ellátó, segítő társadalmi, egyházi és civil szervezetekkel.
- Ki kell terjeszteni a megelőző tevékenységet a fogyatékkal élőkre, ennek érdekében hatékonyabb kapcsolatot kell kialakítani a különböző érdekvédelmi szervezetekkel.
- Törekedni kell az idegenforgalmi szezonban előforduló bűncselekmények visszaszorítására a központi tájékoztató anyagok széles körű terjesztésével és tájékoztatás adással.

5.2. A Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő szolgáltatásai

A szépkorúak a Szarvasi Gyógyfürdőben gyógyászati és fürdőszolgáltatást vesznek igénybe.

Gyógyászati szolgáltatások

A fürdő gyógyászata fizioterápia és balneoterápia kezeléseket is teljesít. A kezelési választék megegyezik a nagyobb fürdők, pl. a Gyulai Várfürdő szolgáltatásaival, vagyis a legtöbb kezelés miatt nem kell vidékre utazni. A kezeléseket megkezdéséhez először a háziorvost kell megkeresni, majd az ott kapott beutalóval a reumatológiai vagy ortopédiai szakrendelésre kell

menni. A szakorvos felírja a panasz orvoslására leginkább alkalmas összetételű kúrát. Ezt követően kell a betegnek a fürdőben a betegirányítónál jelentkezni, aki elkészíti a kezelések napi beosztását.

A két kezeléscsoport közül a fizioterápia ingyenes, de a fürdő által teljesíthető kezelések száma korlátozott, így ott esetenként többet kell várni annak megkezdésére. A balneoterápiát korlátlan számban tudja a fürdő vállalni, de ezekért a kezelésekkért térítési díjat kell fizetni. A térítési díj a megyében az egyik legolcsóbb.

Egyszerre maximum 15 napos kúra vehető fel, amely 7 kezelésfajtát tartalmazhat. Évente két kúrát írhat fel a szakorvos. Ezt célszerű mindenkinek kihasználni, mivel elsősorban a vizes kezeléseknak megelőző hatása is van.

A gyógyfürdő fizioterápia kezelései:

- két és négyrekeszes, Kowarschik, Stabil Galván,
- Iontoforesis, Selectiv ingeráram, Tens,
- Középfrekvenciás kezelések,
- Rövidhullám, mikrohullám,
- Ultrahang

A gyógyfürdő balneoterápia kezelései:

- Iszappakolás, Súlyfürdő
- Szénsavas fürdő, Orvosi gyögmasszázs
- Víz alatti vízszórkezelés, Víz alatti csoportos gyógytorna

Az elmúlt években a víz alatti csoportos gyógytorna kezelést szüneteltetni kellett, de az új gyógytornász munkába állásával ma már a korábban megszokott időpontokban 8.00 és 10.00 között és 11.30 és 12.00 között is van vízitorna.

Fürdő szolgáltatások

A Szarvasi Gyógyfürdőben 25 méteres úszómedence, tanmedence, ülő és pezsgőmedence, gyógyvizes medencék, szaunasziget, szolárium szolgáltatás vehető igénybe. A fürdőt az elmúlt években egyre többen használják. Örömmükre szolgál, hogy az idősebb korosztály is gyakrabban veszi igénybe a szolgáltatásokat. A korosabb vendégek között a gyógyvizes medencék és a pezsgőmedence a legnépszerűbb, de igen sokan úsznak kisebb-nagyobb

távokat. A nyugdíjas korosztály kedvezményes jeggyel, bérlettel járhat a fürdőbe. A helyiek számára a napi jegy 600,- Ft, az esti jegy 500,- Ft. A 12 és 25 alkalmas bérletek további kedvezményt tartalmaznak.

6. Idősügyi, idősüggyel foglalkozó szervezetek

6.1. Szarvasi Aranykor Nyugdíjas Egyesület

Az egyesület megalakulása óta az idősek és a nyugdíjasok érdekeit szolgálja. Ellátja az egészség- és érdekvédelmüket, továbbá részt vesz a kulturális és közösségi életük megszervezésében és irányításában. Kapcsolatot tart a gazdasági és társadalmi szervezetekkel, az egészségügyi szolgálatot ellátó szervekkel, támogatókkal. A kapcsolattartás legfontosabb feladata az idősügyi napi szolgálata. Szervezeti formájában a működő bizalmi háló fontos része az egyesülésnek, amely minden segítséget igénylőnek napi gondjában megoldást jelent. Az egyesület tagjainak létszáma 350 fő, évek óta stabilnak mondható. A nagy létszámú tagság többfajta igényt eredményez, amely kielégítése fontos napi vezetői feladat. A programok tervezésekor elsődleges szempont a korosztályok igényei és a sokszínűség. Az egyesület tagjainak összetételére jellemző a többes tagság, amely azt jelenti, hogy minden kistérségi vagy helyi rendezvényen résztvevők vagy fellépők. Az egyesület saját programjainak száma eléri a heti egy programot, amely az egyesületet irányító taggyűléseket, ünnepi megemlékezéseket, helyi programokat, utazásokat és nyaralásokat foglalja magába. Rendezvényeit a helyi lehetőségek figyelembevételével az alábbiak szerint szervezi meg:

- Helyileg szervezet civilek programjainak látogatása, részvétel;
- Kulturális és gasztronómiai rendezvényeken való aktivitás;
- Egészségmegőrző programok (fürdő és más helyi lehetőségek kihasználása, egészségügyi tanácsadások);
- Kirándulások, utazások, hazai vagy határon túli városlátogatások és nyaralások lehetősége;
- Hagyományőrző programrészek napi fenntartása (Farsangi mulatság, Tanyanap, Szent-Mihály napi találkozás és a „Haluskanap”, Fenyő ünnep;

Az egyesület rendezvénysorozatokkal kívánja az időskor szépségét bemutatni és az időseket annak tartalmas eltöltésében segíteni lehetőség szerint barátokkal és az időskorban megélt emlékekkel. A legfontosabb cél, hogy senki ne maradjon egyedül. Az egyesületi élet jó, szervezettségével szolgálja az idős korosztályt, amely bizalommal van a vezetés irányába. Átgondolva, odafigyelve élményt, barátokat, társakat ad a mindennapokra. Ez a legfigyelmesebb közhasznúsága az egyesülésnek.

6.2. Szarvasi Barátság Nyugdíjas Szervezet

A szervezet célja a közösségépítés és a szabadidő hasznos eltöltése, valamint kulturális programok, kirándulások, rendezvények szervezése és lebonyolítása. Szervezetük taglétszáma jelenleg 148 fő: 122 fő nő és 26 fő férfi. A tagság összetétele leginkább egyedülálló és egyedül is élő személyekből tevődik össze.

A Civil Közösségi Házban minden héten szerdai napokon 8-12 óráig várnak minden tagot, aki szórakozásra és beszélgetésre vágyik. Ezeken az összejöveteleken van lehetőség az idősek aktuális problémáihoz történő segítségnyújtásra. Minden hónap első szerdáján vezetőségi ülés van, amelyen a vezetőségi tagok és a bizalmiak vesznek részt. A vezetőségi ülésen az éves munkaterv szerinti feladatokat szervezik meg és a közben felmerülő kérdésekben döntéseket hoznak. Évente két alkalommal tartanak közgyűlést. Év végén a következő évi munkaterv elkészítéséhez gyűjtik össze a javaslatokat. Márciusban kerül elfogadásra az előző évi mérleg és a tárgyévi munkaterv.

A szervezet tagjai sokszínű programok közül válogathatnak. Évente többször van ebédvel összekötött rendezvényük, amelyek egy része a népszokásokhoz (farsang) és a jeles napokhoz (karácsony) kapcsolódik. Megünneplik továbbá a nőnapot, a férfiak és idősek napját is, amelyeket tánccal, nótázással, versmondással tesznek emlékezetesebbé, illetve nőnapkor és karácsonykor ajándékokkal kedveskednek tagjaik részére.

2018-ban a szervezet fennállása óta a rendezvényeken, kirándulásokon készült fényképekből kiállítást szerveztek a Civil Közösségi Házban. Időnként rejtvényfejtő versenyt szerveznek, előadást hallgatnak meg, más nyugdíjas egyesületek részvételével kártyapartit rendeznek.

Természetesen szabadtéri programok is biztosítottak a tagok számára. Ilyen az évi két-három alkalommal a kerthelyiségben tartott szalonnasütés, vagy az elmúlt évben a hajókirándulás a Körösön, kerékpártúra az Arborétumban. A szervezet minden évben megszervez egy három napos kirándulást, 2018-ban a Mátrában voltak, 2019-ben esztergomi és visegrádi kirándulás lesz. Hagyomány már, hogy minden évben Berekfürdőbe az Országos Nyugdíjas Találkozóra

egy napos autóbusz kirándulást szerveznek. Ebben az évben Gyulára az Almásy-kastély Látogatóközpont és a Szabadkígyósi Wenckheim-kastély megtekintése van betervezve.

Minden évben részt vesznek a városi rendezvényeken. A társ nyugdíjas szervezetek rendezvényein is jelen vannak, és visszahívják őket.

A rendezvények, kirándulások megszervezésében tagjaik maguk is szívesen közreműködnek.

Összegezve a szervezet igyekszik tagjai számára a közösségi életben való aktív részvételükkel megelőzni a céltalanságot és az elmagányosodást.

6.3. Szarvasi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület

Az egyesület célja az idősek, szépkorúak érdekképviselése, hogy szebbé, aktívabbá tegye nyugdíjas éveiket. Nagy hangsúlyt fektet az egészségmegőrzésre, a gyógyturizmus lehetőségeit kihasználva több alkalmat biztosít tagjai számára a gyógyfürdő látogatására. Igyekszik olyan programot összeállítani, hogy mindenki megtalálja a számára megfelelőt.

2019. évi tervezett program:

- Március 16. Beszámoló közgyűlés és Nőnap ebéd
- Április 24. Egynapos kirándulás Mátra és környéke
- Május 18. Férfinapi ebéd
- Június 26. Fűzesgyarmat (Fürdő)
- Július 24. Fűzesgyarmat (Fürdő)
- Augusztus 10. Nyárutó ebéd
- Augusztus 14. Fűzesgyarmat (Fürdő)
- Szeptember 5. Szalonnasütés (Civil Ház)
- Szeptember 18. Egynapos kirándulás Székesfehérvár és környéke
- Október 5. Idősek világnapja (Ebéd)
- December 7. Karácsonyi ünnepség (Ebéd)

6.4. Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete

Az egyesület 1989-ben alakult meg 37 taggal. 2002. óta kiemelten közhasznú társadalmi szervezet. Tevékenysége közhasznú tevékenység, mert mindaz, amit az egyesület megvalósít,

az 1997.évi CLVI. törvény 26 §. C. pontjában említett hátrányos helyzetű, nevezetesen mozgássérült emberek társadalmi esélyegyenlőségét szolgálja.

Az egyesület központja Szarvas, melyhez 5 helyi csoport és 1 ifjúsági csoport tartozik: Szarvason, Békésszentandrason, Csabacsüdön, Kardoson és Örménykúton pedig helyi csoportok működnek.

Az egyesület taglétszáma jelenleg 1100-1200 fő akik különböző mozgásszervi, illetve egyéb betegségekkel élő személyek. Tagjai a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetségének, a Körös-szögi Civil Fórum Egyesületnek.

A Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete a mozgássérült emberek számára hiányzó munka - oktatási -, kulturális, sport -, szabadidős és egyéb lehetőségek megteremtésével biztosítja a közösségi létet.

Az Alapszabálynak megfelelően fő tevékenységük, a hozzájuk forduló sorstársak tájékoztatása, a gondjaik megoldásában való segítségnyújtás, a különböző támogatási formák (akadálymentesítési támogatás, közlekedési támogatások, fogyatékosági támogatás, szociális támogatások és juttatások) ügyintézésében való részvételük hozzájárul a támogatások, gyorsabb ügyintézéséhez és az érintettek pontos informálásához. A kórházi ápolásban részesülők vagy ágyhoz kötött tagjaik számára működtetik a beteglátogató szolgálatot.

A programjaik sikeres megvalósítása érdekében rendszeresen együttműködnek a tevékenységi körükhöz kapcsolódó hivatalokkal és szervezetekkel. A helyi rendezvényeken való részvétellel módjuk van érdekeik képviselésére, problémáik felvetésére. Több városi civil szervezet aktív tagjaként fontosnak tartják a szervezetek együttműködését és közös érdekeik érvényesítését.

Az egyesület komoly munkát végez azért, hogy a mozgásukban korlátozott, fogyatékkal élő emberek számára közösségi programokat generál. Minden évben, hagyományosan megrendezett programjaik száma eléri a 10 alkalmat. Ezek elsősorban pályázati támogatás igénybevételével kerülnek megvalósításra a közös névnapi, karácsonyi, egyéb ünnepi rendezvények, kirándulások.

7. Civilszervezetek támogatása

A civil szervezetek, köztük az idősek és nyugdíjasok szervezetei társadalmi támogatottsággal dolgoznak. Az Önkormányzat pénzügyi forrásokkal támogatja a helyi időseket tömörítő

szervezeteket, évente pályázat útján nyújt támogatást költségvetési keretéből. Támogatással érintett nyugdíjas civil szervezetek a következők 2018. évben:

- Szarvasi Aranykor Nyugdíjas Egyesület	100.000,- Ft
- Szarvasi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület	60.000,- Ft
- Szarvasi Barátság Nyugdíjas Szervezet	60.000,- Ft
- Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete	60.000,- Ft

Az önkormányzati saját forrás terhére nyújtott támogatásokban kifejeződik a településen végzett tevékenységért a köszönet, az idősök iránti tisztelet és megbecsülés, amely nagyobb a támogatási összeg mértékénél. Az Önkormányzat igyekszik kifejezni elismerését az idősök aktív korukban kifejtett városépítő tevékenységéért. Az idősök szervezeteinek nyújtott támogatás teljességében hasznosul, hozzájárul a városban az időspolitika megvalósulásához, hiszen elsősorban a nyugdíjasok szervezetei valósítják meg azt.

8. Célkitűzés és önkormányzati stratégia

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia célul tűzte ki, hogy 2034. évre olyan állapotot érjen el és tegyen mindennapi gyakorlattá, amelynek társadalmá az alábbiak szerint jellemezhető:

„ minden korosztály számára élhető, magas kohézióval bíró társadalom, hogy biztosítottak legyenek az idősök számára is nyitott lehetőségek a részvételre, az önmegvalósításra és a védelemre.”

„magas színvonalon, mindenki számára egyenlő eséllyel hozzáférhető módon, az egyéni igényekre rugalmasan reagálva képes a szükségleteket kielégíteni az öngondoskodás lehetőségeinek széles választékával annak érdekében, hogy valamennyi állampolgár biztonságban és méltóságban tudja megélni az idős kort, a társadalom aktív tagja legyen és teljes jogú állampolgárként élhessen élete végéig.”

A helyi időspolitika kialakítása nem történhet anélkül, hogy ne illeszkednék az EU időspolitikájából és a nemzeti sajátosságokból építkező Idősügyi Nemzeti Stratégiához. Továbbá figyelembe kell venni az egyén idős korára vonatkozó törekvését:

- a társadalom megbecsült tagja legyen,
- egészségét minél tovább megőrizze,
- ne legyen magányos, biztonságban és védettségben tudjon élni,

- idősbarát egészségügyi és szociális szolgáltatásokat tudjon igénybe venni,
- élethosszig tartó fejlődés, életöröm, önmegvalósítás jellemezze.

8.1. Jövőkép

Az idősügyi stratégia az aktív időskorra épül, az idős emberek számára olyan intézményes segítséget kíván biztosítani, amely lehetővé teszi aktív részvételüket a társadalom életében minden tekintetben, az idősökben felhalmozódott értékek, tudáshalmaz értékének fokozottabb megjelenítését a mindennapokban. Biztosítja autonómiájukat, növeli anyagi és közrendvédelmi biztonságukat.

A város vezetése fontosnak tartja azt az alapelvet, hogy az idősök azok, akik saját problémájukat, igényeiket leginkább ismerhetik. Ezt szem előtt tartjuk és örömmel fogadjuk az idősök kezdeményezéseit, véleményét, akár szervezett formában valamely idősügyi szervezeten keresztül, akár egy - egy egyén, vagy kisebb csoport megszólalásaként.

A jelenleg biztosított lehetőségek is az idősök igényeire reagálva jöttek létre, a továbbiakban is ezt a gyakorlatot követve szeretnénk fejleszteni az ellátásokat, szolgáltatásokat.

Így tehát a stratégiai célkitűzések nem feltétlenül konkrét feladatokat határoznak meg, hanem inkább azokat az irányokat, amelyekre figyelünk, amelyeket szem előtt tartva találunk választ a felmerülő igényekre, problémákra, speciális élethelyzetekre.

8.2. Jövedelem-biztonság

Az önkormányzat nem tud hatással lenni a nyugdíjasok és az idős korosztály rendszeres jövedelmének alakulására, szinten tartására. Célként azt tudjuk kitűzni, hogy a szociális ellátó rendszer kialakításakor a jövőben is kiemelten figyelünk a szegényebb rétegen belül az idősök igényeire, problémáira. A gyógyszer támogatás, a szemétszállítási díjmentesség a 70 éven felüli egyedül élők, kommunális adómentesség a 65 éven felüli egyedülállók számára ezt a célt szolgálja. E mellett a probléma helyi szinten kedvezményekkel kezelhető. Ilyen a szarvasi termékek helyi piacának fejlesztése, hogy a helyi termelők lehetőséget kapjanak a bemutatkozásra, az általuk megtermelt mezőgazdasági termékek szélesebb körben történő megismertetésére, értékesítésére.

8.3. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége többszörű. Jelenti, hogy akinek szüksége van bármely közszolgáltatásra, az tudjon a lehetőségekről, rendelkezzen megfelelő információval. Jelenti azt, hogy azt lakóhelyéhez legközelebb, akadálymentesen tudja igénybe venni; és jelenti azt is, hogy azt a szolgáltatást kapja meg, ami számára a legmegfelelőbb.

Az önkormányzat és intézményei feladata a saját maga által nyújtott ellátások mindenki által való hozzáférhetőségének megteremtése, valamint az egyéb ellátásokhoz való hozzájutásban segítségnyújtás. Előbbinek eszköze az igényekre való reagálás, a szolgáltatások fejlesztése. Az Önkormányzat az információkat igyekszik eljuttatni a város lakosaihoz, idős népességéhez az által, hogy a változásokról, újdonságokról a Szarvas és Vidéke hetilapon keresztül. A Szarvasi Kábeltelevízió, a Videokrónika és a Körös Tv szintén híradást ad napi-heti rendszerességgel a közélet eseményeiről.

8.4. Család szerepének hangsúlyozása

A család az elsődleges kisközösség, melyben az egyén szocializálódik. Idős korra a szerepek felcserélődnek, és az idősek nyújtják azt a háttérrel, támaszt, amit korábban ők kaptak. Ahogy az idős korban segítségre van szükség szintén a család az elsődleges közeg, ahonnan ezt remélhetjük. A feladat e téren kettős: az idősekben erősíteni azt, hogy családjuk számít rájuk, megtalálhatják feladatukat, helyüket ebben a közösségben. Valamint a családokat közelebb hozni idős rokonaikhoz, például olyan családi programok szervezésével, melyeknek középpontjában az idős ember áll (pl.: nyílt nap az idősek klubjaiban). Kihhasználva az elektronikus média működését az idősek tekintélyét, a felhalmozódott tudás-ismeret hasznosításának erősítését, a generációk közötti, családon belüli kötelékek, a szeretet fontosságát hangsúlyozó műsorok megjelenítését. Ezen műsorok az időskorúak társadalmi erőforrás szerepének tudatosítását is szolgálják a helyi társadalomban.

8.5. Felkészülés az idős korra

Minden, ami az életben előkészületlenül éri az embert, mélyebben vagy keményebben sújtja. Sok mindenre felkészülhetünk, mindenekeelőtt olyan dolgokra, melyeket tapasztalati úton

ismerünk. Ilyen az öregedés is. Kérdés, hogy készülhetünk fel rá? Fel kell készülnünk anyagilag, ha tehetjük öngondoskodás formájában; mentálisan, az új szerepek befogadására, és megélésére, valamint a veszteségek szép megélésére; egészségünk eltérő ütemű romlásra, testünk átalakulására.

Egyéni szinten a növekvő élettartam a most idősödő korosztály saját életében jelentkezik. Számíthatnak rá, hogy tovább élnek, mint szüleik, nagyszüleik. Így azt a képet, ami bennük élt az idős korról, annak hosszáról, felül kell vizsgálniuk.

Hangsúlyozandó a prevenció, amelynek már az aktív korban kell elkezdődnie. Kiemelt szerepe van a munkáltatóknak, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, az egészségüggyel foglalkozóknak abban, hogy az áthajló korban levő emberek a megváltozott életmódra útmutatást kapjanak. Kapjanak segítséget a szabad idő hasznos eltöltéséhez, ismerhessék meg a civil szervezeteket, a szociális szolgáltatók által nyújtott szolgáltatási formákat. Legyen lehetőségük tornán, egészséggel, egészséges táplálkozással, betegségekkel, azokkal történő együttéléssel kapcsolatos előadásokon való részvételre. Ez a célkitűzés támogatja az időskorúakat mentálisan, ha szükséges, és bevezeti az aktív nyugdíjas évekbe, mintegy kaput nyit a harmadik életszakaszra.

8.6. Eddigi eredmények, szolgáltatások fenntartása, fejlesztése

Mínt hogy a jelenleg működő szolgáltatásokat valós igények hívták életre, azokat lehetőségeihez mérten az önkormányzat, a kistérség, az evangélikus egyház fenntartja, fejleszti, a jövőben is biztosítja. A továbbiakban is elsődleges szempont a jogszabályi megfelelés mellett a tényleges problémák kezelése, helyben elérhető módon, a speciális helyi igények szerint. Tovább folytatjuk az idősek által kedvelt programok szervezését, évről-évre.

8.7. Vallásgyakorlás, partnerség az egyházakkal

A vallásgyakorlásnak fontos szerepe van a személyiség fejlődésében, az idős emberek számára ez egy természetes védőfaktort jelent. A tradíciók erősek a hazai idősek körében, így a vallási közösségek adaptívek a konfliktuskezelésben, a bizalom megtartásában. Az időskorú lakosság több mint harmada vallja magát vallásosnak.

Az egyházi közösségekben – általában idősebb nők - tevékeny időszakuk ellenére is, szívesen vállalnának önkéntes munkát és lennének generációs kapcsolatok részesei.

Az egyházakhoz tartozás a vallás gyakorlásának lehetősége mellett a társas kapcsolatok, a közösségben való szerepvállalás, az önkéntesség szinterei. Egy olyan közeg, mely az időseknek általában az élete részét képezi. Ezért a stratégiai célok megvalósításában támaszkodnunk kell rájuk, illetve forrásként kell használni az idősek ügyeivel kapcsolatban.

8.8. Együttműködés az időügyi civil szervezetekkel

Az együttműködésre az Önkormányzat nyitott. A minél aktívabb kapcsolat az időügyi szervezetek jelentkezésén múlik, a lehetőséget az Önkormányzat megadja, és várja az aktív munkában részt venni kívánó szervezetek jelentkezését, javaslatait, ezzel párhuzamosan tevékenyen részt vállal a célok megvalósításában, továbbá lehetőségeihez mérten pénzügyileg is támogatja azokat. Az Önkormányzat biztosítja a lehetőséget arra, hogy a civil szervezetek részére a klubszerű foglalkozások szervezéséhez megfelelő helyszínt biztosítson.

9. A megvalósítás esélyei - SWOT-analízis

SWOT-analízis

<p style="text-align: center;">Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - az önkormányzat felelőssége az időseket érintő problémák iránt, - idősbarát önkormányzat és kiépített szociális szolgáltató rendszer, - rászorultságot figyelembe vevő támogatási rendszer - a szociális ellátó rendszer hatékonyságának folyamatos figyelemmel kísérése, elemzése, a felmerülő problémákra történő hatékony reagálás, - szakmailag jól képzett, elhivatott humán erőforrás, - civil szervezetek aktív működése, sokszínű programok, - nyitottság a pályázatokon való részvételre, - idős emberek tapasztalata, bölcsessége 	<p style="text-align: center;">Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - több generációs családmódel hiánya, - szociális ellátórendszer finanszírozási nehézségei, - szociális és társadalmi szempontból differenciált csoport igényeinek kielégítése, - a megelőzés helyett az egészségügyi ellátórendszer igénybe vétele, - öngondoskodási igény alacsony szintje, - a támogatásra szoruló személyek egy része „rejtőzködő”
<p style="text-align: center;">Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - ellátó rendszer tudatos fejlesztése, önkéntesek bevonása az idősellátásba, - a megelőzés előtérbe helyezése, - rekreációs támogatás bevezetése, - pályázatokon való részvétel, - a szociális szféra ismertségének, elismertségének javítása, - továbbképzés, - generációk közti kapcsolat erősítése, - idős emberek tapasztalatának jobb kihasználása, - nyilvánosság és média felhasználása az intézmények, civil szervezetek és programjaik ismertetésében 	<p style="text-align: center;">Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a lakosság további elöregedése, szociális ellátásra szorulóknak számának növekedése, - állami támogatások csökkenése, - gyermekek önálló életkezdése, elköltözése, házastárs elvesztése, egyedüllét, - munkavégzés megszűnése miatt életmódváltozás, - betegség kockázat - kedvezőtlen anyagi helyzet, nehéz helyzetbe kerülhetnek a kisjövedelmű idős emberek, - jó szakemberek kiégése vagy pályaelhagyása

Az Önkormányzat a megvalósításban elsősorban az intézkedési útján, intézményei aktív tevékenysége által vállal szerepet. A megvalósítás eszköze a Képviselő-testület képviselőinek és bizottságainak kezdeményező, újító javaslatai, a civil szervezetek, egyházak tevékenysége, valamint maguk az idősek és idősedők tevékenysége, szerepvállalása.

A stratégia felhívja a figyelmet arra, hogy a konkrét időspolitikai intézkedések mellett feltétlenül szükséges az érintett korcsoport aktív szerepe, szándéka az életminőség javítására és mindezek kinyilvánítása.

Szarvas, 2019. április 26.

Babák Mihály
polgármester

Dr. Melis János
címetes főjegyző